

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2023 alustava talousarviosuunnitelma

Talouspolitiikka

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2022:67

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:67

Vuoden 2023 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriö, Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Valtiovarainministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use. Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-367-272-7

ISSN pdf: 1797-9714

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Vuoden 2023 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:67		Teema	Talouspolitiikka
Julkaisija	Valtiovarainministeriö		
Tekijä/t	EU-sihteeristö		
Kieli	Suomi	Sivumäärä	32

Tiivistelmä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 (asetus alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä) mukaisesti euroalueen jäsenvaltiot toimittavat 15. lokakuuta mennessä tulevaa vuotta koskevat alustavat talousarviosuunnitelmansa (Draft Budgetary Plan, DBP) komissiolle.

Alustavat talousarviosuunnitelmat kuuluvat syksyisin toteutettavaan koordinoituun valvontamenettelyyn. Alustava talousarviosuunnitelma pitää sisällään tiedot makrotalouden ennusteista ja oletuksista, julkisen talouden tavoitteista, tulo- ja menoennusteista politiikan pysyessä muuttumattomana, tulo- ja menotavoitteista, talousarvioesitykseen sisältyvistä päätösperäisistä toimenpiteistä, unionin kasvu- ja työllisyysstrategian tavoitteista ja maakohtaisista suosituksista ja viimeisimmän vakausohjelman ja alustavan talousarviosuunnitelman vertailusta sekä menetelmiä koskevan liitteen. Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke aktivoitiin maaliskuussa 2020 ja se on voimassa myös vuonna 2023. Vuoden 2023 alustavan talousarviosuunnitelman pohjana toimivat hallituksen eduskunnalle antama vuoden 2023 valtion talousarvioesitys, joka perustuu pitkälti kevään 2022 kehyspäättökseen, vuoden 2022 lisätalousarvioihin sekä kuntatalousohjelmaan vuodelle 2023.

Asiasanat talouspolitiikka, finanssipolitiikka, talousarviot, vakaus- ja kasvusopimus

ISBN PDF 978-952-367-272-7 **ISSN PDF** 1797-9714

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-272-7>

Utkast till budgetplan 2023

Finansministeriets publikationer 2022:67		Tema	Finanspolitiken
Utgivare	Finansministeriet		
Författare	EU-sekretariatet		
Språk	Finska	Sidantal	32
Referat	<p>Medlemsstaterna i euroområdet tillställer i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 (förordningen om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet) kommissionen sina utkast till budgetplaner för det kommande året (Draft Budgetary Plan, DBP) senast den 15 oktober. Utkasten till budgetplaner ingår i EU:s samordnade tillsynsförfarande som genomförs varje höst. Utkastet till budgetplanen inkluderar uppgifter om makroekonomiska prognoser och antaganden, målen för den offentliga ekonomin, inkomst- och utgiftsprognoserna då politiken förblir oförändrad, inkomst- och utgiftsmålsättningarna, beslutsbaserade åtgärder som ingår i budgetpropositionen, målen i unionens tillväxt- och sysselsättningsstrategi och de landsspecifika rekommendationerna, en jämförelse av det senaste stabilitetsprogrammet och utkastet till budgetplanen samt en bilaga om metoder och medel. Stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul aktiverades i mars 2020 och den gäller också 2023. Utkastet till budgetplanen för 2023 baserar sig på regeringens proposition om statsbudgeten för 2022 som till stora delar grundar sig på rambeslutet från våren 2022, tilläggsbudgetarna för 2022 samt kommunekonomiprogrammet för 2023.</p>		
Nyckelord	finanspolitiken, budgetar, stabilitets- och tillväxtpakten		
ISBN PDF	978-952-367-272-7	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-272-7		

2023 Draft Budgetary Plan

Publications of the Ministry of Finance 2022:67		Subject	Economic Policy
Publisher	Ministry of Finance		
Author(s)	Secretariat for EU Affairs		
Language	Finnish	Pages	32

Abstract

Under Regulation (EU) No 473/2013 of the European Parliament and of the Council (regulation on common provisions for monitoring and assessing Draft Budgetary Plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area), euro area Member States are required to submit their Draft Budgetary Plans (DBPs) for the forthcoming year to the European Commission by 15 October. The DBPs are part of the coordinated surveillance exercise, which takes place every autumn. The DBP contains the details of macroeconomic forecasts and assumptions, targets for general government finances, expenditure and revenue projections under the no-change scenario, expenditure and revenue targets, discretionary measures contained in the Budget proposal, the goals set out in the European Union's strategy for growth and jobs, and Country-Specific Recommendations, a comparison between the DBP and the most recent Stability Programme and an appendix on methods. The General Escape Clause of the Stability and Growth Pact was activated in March 2020 and will also remain in effect in 2023. The 2023 Draft Budgetary Plan is based on the proposal for the 2023 Budget presented by the Government to Parliament, which is largely based on the spring 2022 spending limits decision, 2022 supplementary budgets and the Local Government Finances Programme for the year 2023.

Keywords economic policy, fiscal policy, budgets, Stability and Growth Pact

ISBN PDF	978-952-367-272-7	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-272-7>

Sisältö

1	Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke	8
2	Alijäämä- ja velkakriteerien noudattaminen.....	9
3	Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattaminen	11
4	Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta	16
5	Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma ja sen päivitys	17
6	Taulukot	21
	Liitteet	32

Vuoden 2023 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitetään arvio Suomen julkisen talouden kehityksestä vuosina 2022 ja 2023 sekä finanssipoliittisen lain (869/2012) mukainen valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta.

1 Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke

Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön keväällä 2020.¹ Yleisen poikkeuslausekkeen perusteella jäsenvaltioiden voidaan sallia tilapäisesti poiketa julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta sellaisen epätavallisen tapahtuman vuoksi, johon kyseinen jäsenvaltio ei voi vaikuttaa ja jolla on merkittävää vaikutusta julkisen talouden rahoitusasemaan, tai euroalueen tai koko unionin talouden vakavassa taantumassa edellyttäen, että tämä ei vaaranna julkistalouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä.² Komissio totesi toukokuussa 2022³, että poikkeuslausekkeen voimassaoloa tulee jatkaa vuoden 2023 loppuun saakka, sillä EU-alue ei ole vielä palautunut pandemian aiheuttamasta merkittävästä taloudellisesta laskusuhdanteesta ja johtuen korkeasta epävarmuudesta, sodasta syntyneistä talouden näkymien suurista negatiivisista riskeistä, ennennäkemättömän suurista energian hintojen noususta sekä yhä jatkuvista tarjontaketjun häiriöistä.⁴

1 Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2020 tiedonannon (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1591119459569&uri=CELEX:52020DC0123>) vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoinnista. EU:n valtiovarainministerit antoivat tämän jälkeen yhteisen julkilausuman, jossa yhdyttiin komission arvioon siitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönoton edellytykset täyttyivät. Komissio totesi syksyllä 2020 yleisen poikkeuslausekkeen olevan voimassa vuonna 2021. Kevään 2021 finanssipoliittista ohjausta koskevassa tiedonannossa komissio ilmoitti taloudellisista ehdoista, joiden täytyessä poikkeuslausekkeen voimassaolo voidaan päättää ja totesi kevätennusteen 2021 pohjalta voimassaolon jatkuvan myös vuoden 2022 loppuun asti. Maaliskuussa 2022 finanssipoliittista ohjausta koskevassa tiedonannossa komissio totesi yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolon päättyvän vuoden 2023 alussa, mutta ottaen huomioon vallitsevan epävarmuuden asiaa arvioitavan vielä komission kevätennusteen perusteella.

2 Asetus (EY) 1466/97 artiklat 5(1), 6(3), 9(1) ja 10(3), sekä asetus (EY) 1467/97 artiklat 3(5) ja 5(2)

3 https://ec.europa.eu/info/system/files/2022_european_semester_spring_package_communication_en.pdf

4 Vuosien 2020, 2021 ja 2022 julkisen talouden suunnitelmissa katsottiin yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolon tarkoittavan myös kotimaisen finanssipoliittisen lainsäädännön (Finanssipoliittinen laki, 869/2012 ja julkisen talouden suunnitelmaa koskeva asetus, 120/2014) mukaisten poikkeuksellisten olosuhteiden olevan voimassa, mikä tarkoitti, että monivuotisten ja sektorikohtaisten tavoitteiden asettamisen ei tarvitse johtaa keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseen.

2 Alijäämä- ja velkakriteerien noudattaminen

Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen oli -2,7 % v. 2021, joten perussopimuksen 3 prosentin viitearvon ylitys v. 2020 jäi väliaikaiseksi. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumattoman ennusteen mukaan julkisen talouden rahoitusasema vahvistuu kuluvana vuonna -1,4 prosenttiin BKT:sta. Vuoden 2023 rahoitusasemaksi valtiovarainministeriö ennustaa -2,2 % BKT:sta.

Rahoitustilinpitoon kesäkuussa 2022 tehty tilastomuutos⁵ vaikutti Suomen julkisyhteisöjen sulautettuun EDP-velkaan takautuvasti siten, että perussopimuksen 60 prosentin viitearvo on ylittynyt vuodesta 2013 alkaen. Tällä on vaikutusta perussopimuksen velkakriteerin⁶ täyttymisen arviointiin, ts. Suomen kohdalla pätee velansupistamiskriteeri.⁷ Komissio totesi kuitenkin maaliskuun 2022 tiedonannossa koskien vuoden 2023 finanssipoliittista ohjausta⁸, että maille, joiden velka-aste ylittää 60 prosentin viitearvon, velansupistamiskriteerin noudattaminen tarkoittaisi liian vaativaa etupainotteista julkisen talouden sopeuttamista, joka vaarantaisi talouskasvun. Komissio katsoo näin ollen, että velansupistamiskriteerin noudattaminen ei ole tarkoituksenmukaista nykyisessä poikkeuksellisessa taloustilanteessa.

Komissio kuitenkin arvioi velkakriteerin täyttymistä 23.5.2022 julkaistussa artiklan 126 kohdan 3 mukaisessa raportissa⁹. Komissio totesi raportissaan Suomen velkatason rikkovan perussopimuksen velkaviitearvon ja että velkakriteeriä ei noudatettu v. 2021. Suomen ohella velkakriteeriä ei noudatettu v. 2021 neljässä muussa jäsenmaassa.

5 [Rahoitustilinpidoon tilastoissa poikkeuksellinen revisio 28.6.2022 julkistuksissa. Syynä ARA-lainojen käsittelyyn tehty menetelmämuutos. - Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)

6 Perussopimuksen mukaan arvioidaan, ylittääkö julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta viitearvon, ottamatta lukuun tapauksia, joissa tämä osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa.

7 Yli kolme vuotta kestäneen viitearvon ylittämisen jälkeen pätee velansupistamistavoite, jossa arvioidaan velkasuhteen supistumista kohti 60 prosentin viitearvoa ns. taaksepäin katsovan-, eteenpäin katsovan- sekä suhdannekorjatun velansupistamiskriteerin perusteella.

8 [Fiscal policy guidance for 2023 \(europa.eu\)](#)

9 [2022 report under Article 126\(3\) of the Treaty on the Functioning of the EU \(TFEU\) | European Commission \(europa.eu\)](#)

Tilastomuutoksen johdosta Suomen julkisyhteisöjen velkaan tehty tasokorjaus oli 5,9 prosenttiyksikköä v. 2021 ja velka oli korjauksen jälkeen 72,3 % BKT:sta. Tämä muuttaa velkakriteerin arviointia vuoden 2021 osalta mutta johtopäätös on silti sama, ts. velkakriteeriä ei v. 2021 noudatettu. Komissio ilmoitti toukokuussa arvioivansa tarvetta käynnistää liiallisen alijäämän menettelyjä uudelleen syksyllä 2022.

Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan velkasuhde laskee 71,2 prosenttiin v. 2022, jonka jälkeen velan ennustetaan kääntyvän nousuun v. 2023, ollen 72,7 % suhteessa BKT:hen. Valtiovarainministeriön arvion mukaan velkakriteeri rikkoutuu riippumattoman ennusteen lukujen valossa v. 2022 ja v. 2023. Vuotta 2022 koskeva komission arvio tehdään keväällä 2023.¹⁰

10 Vain mennyttä vuotta koskevat arviot voivat johtaa liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämiseen.

3 Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattaminen

Suomi on vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevässä osassa ja sitä koskevat ennaltaehkäisevän osan mukaiset vaatimukset, jotka liittyvät edistymiseen kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta (Medium-Term Objective, MTO). Keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista tai edistymistä sitä kohti arvioidaan kahden pilarin, rakenteellisen jäämän ja menosäännön avulla. Suomen rakenteelliselle rahoitusasemalle asettama keskipitkän aikavälin tavoite on -0,5 % suhteessa BKT:hen.

Ennaltaehkäisevän osan arviointi näiden kahden pilarin avulla ei ole tällä hetkellä mahdollista, koska numeerisia finanssipoliittisia suosituksia ei ole annettu vuoden 2019 jälkeen. Valtiovarainministeriön arvio ennaltaehkäisevän osan noudattamisesta vuosina 2022 ja 2023 perustuu arvioon neuvoston kesällä 2021 ja 2022 hyväksymien kvalitatiivisten finanssipoliittisten suositusten noudattamisesta vuosina 2022 ja 2023.

Neuvosto hyväksyi finanssipolitiikkaa koskevan suosituksen kesäkuussa 2021 vakausohjelman arvion yhteydessä. Suomelle annettiin ohjeeksi tehdä seuraavia toimia:

- i. varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettuja investointeja; pitää kansallisesti rahoitettujen juoksevien menojen kasvun hallinnassa
- ii. harjoittaa taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema ja varmistaa julkisen talouden kestävyys keskipitkällä aikavälillä; samalla lisää investointeja kasvupotentiaalin parantamiseksi
- iii. kiinnittää erityistä huomiota julkisen talouden koostumukseen sekä talousarvion tulo- että menopuolella ja julkisen talouden toimenpiteiden laatuun, jotta voidaan varmistaa kestävä ja osallistava elpyminen; asettaa etusijalle kestävät ja kasvua lisäävät investoinnit, erityisesti investoinnit, joilla tuetaan vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta; asettaa etusijalle julkisen talouden rakenneuudistukset, joilla helpotetaan politiikan painopisteiden rahoittamista ja edistetään julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä, muun muassa tarvittaessa vahvistamalla terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmien kattavuutta, riittävyttä ja kestävyyttä kaikkia varten.

Neuvoston heinäkuussa 2022 hyväksymissä maakohtaisissa suosituksissa koskien julkista taloutta Suomelle annettiin ohjeeksi tehdä seuraavia toimia: ”varmistaa vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille; on valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa; lisää julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla; harjoittaa vuoden 2023 jälkeen finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä”.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi noudattaa neuvoston sille hyväksymiä julkista taloutta koskevia suosituksia vuosina 2022 ja 2023:

- Valtiovarainministeriön itsenäisen ennusteen¹¹ perusteella finanssipolitiikan mitoitus muuttuu kokonaisuudessaan lievästi elvyttäväksi, jonka taustalla ovat niin varautumista edistävät toimet kuin energian hintojen noususta johduvat kohdennetut ja määräaikaiset toimet kotitalouksien ja yritysten tukemisesta. Vielä komission kevätennusteen perusteella kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen laskeminen tuotti 0,4 prosenttiyksikön supistavan vaikutuksen finanssipolitiikan mitoitukseen v. 2023. Ukrainan sotaa pakenevia ihmisiä on tuettu kohdennetusti ja toimien arvioitu vaikutus julkisyhteisöjen alijäämään on 0,6 mrd. euroa v. 2022 ja 0,8 mrd. euroa v. 2023. Maahanmuuttoviraston mukaan Suomessa on 18.9.2022 mennessä jätetty 39 214 tilapäisen suojelun hakemusta. Arvion mukaan v. 2022 jätettäisiin 48 000 tilapäisen suojelun hakemusta ja v. 2023 jätettäisiin 30 000 hakemusta.
- Hallitusohjelman mukaan Suomi on hiilineutraali v. 2035 ja hallitus on sitoutunut päättämään tarvittavat lisätoimet, jotta hiilineutraalius 2035 toteutuu. Hallitus on päättänyt merkittävistä vihreän siirtymän toimista osana Suomen kestävä kasvun ohjelmaa sekä Venäjän hyökkäyssodan aloituksen jälkeen linjatun poikkeuslausekkeen puitteissa.
- Energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi on päätetty toimenpidekokonaisuudesta, jonka tavoitteena on nopeuttaa merkittävällä tavalla irtautumista fossiilisesta energiasta sekä tukea uuden teknologian käyttöönottoa. Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy vihreän siirtymän

11 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164334>

investointien vauhdittamiseksi lisäksi lupa- ja muihin hallinnollisiin menettelyihin ja digitalisaatioon. Merkittävä osa elpymis- ja palautumistukivälineen suunnitelmasta kohdennetaan kaksoissiirtymän edistämiseen Suomen lopullisen saannon supistumisesta huolimatta.

- Euroopan komission 25.4.2022 julkaiseman julkisen talouden kestävyyttä koskevan raportin¹² mukaan Suomi luokitellaan keskitason riskiluokkaan julkisen talouden kestävyuden keskipitkällä- ja pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä riskiluokka arvioidaan matalaksi. Velkakestävyysanalyysissä Suomen haavoittuvuus arvioidaan matalaksi. Lisäksi raportissa mainitaan eläkerahastojen käsittelyn kehittäminen mahdollisena tulevaisuuden kehityskohteena velkakestävyuden arvioinnissa. Raportissa nostetaan esiin Suomen ja Luxemburgin erityispiirteet liittyen eläkerahastojen positiiviseen vaikutukseen velkasuhteeseen virta-varanto-korjauserän kautta. Suomen tapauksessa eläkerahastojen varallisuus on noin 90 % BKT:sta ja mahdollisten muutosten vaikutuksen velkasuhteeseen arvioitaisiin olevan kumulatiivisesti noin 6 prosenttiyksikköä 10 vuoden velkakestävyysanalyysin aikana. Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan julkisen sektorin alijäämä säilyy selkeästi 3 prosentin viitearvon alla koko ennustehorisontin ajan.
- Energian hintojen nousun johdosta hallitus on tehnyt ja suunnitellut toimia, joiden arvioidut kustannukset ovat noin 0,2 % BKT:sta v. 2022 ja 0,4 % BKT:sta v. 2023. Toimet on listattu taulukossa (Harkinnanvaraiset ja suunnitellut toimet liittyen energian hintoihin ja/tai inflaatioon). Lisäksi on päätetty tai suunniteltu takauksia, lainoja ja muita vastaavia järjestelyjä energia-alalle (10 mrd. euroa), siltarahoitus energiayritykselle (2 mrd. euroa) sekä takaus-/lainaohjelma kuntien omistamille energiayhtiöille (5 mrd. euroa).
- Energian hintojen nousuun liittyvien toimenpiteiden lisäksi hallitus on päättänyt toimenpiteistä mm. energiansaannin turvaamisesta ja energiainvestointien nopeuttamisesta. Hallitus on myös tehnyt useita muutoksia autojen verotukseen ja erityisesti uusien autojen rekisteröinnistä perittävään veroon. Nämä toimet liittyvät kuitenkin enemmän pitkän aikavälin ilmastopolitiikkaan.

12 https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/fiscal-sustainability-report-2021_en

Harkinnanvaraiset ja suunnitellut toimet liittyen energian hintoihin ja/tai inflaatioon (EUR mil.)

Menot	2022	2023
Maatalouden tuki	219	
Kuljetustuki logistiikka-alalle	75	
Joukkoliikenteen tuki	20	
Vuoden 2022 kansaneläkeindeksin lisätarkistus ja sen mukaisten sosiaalietuuksien indeksointi	99	10
Sairausvakuutuksesta maksettavien matkakorvausten väliaikainen korotus		5
Kotitalouksien ostovoimaa tukevat toimenpiteet (sosiaalietuudet)		73
Kotitalouksien sähkön määräaikainen tuki		300
Lapsilisän lisäerä joulukuussa 2022 kotitalouksien ostovoiman tukemiseksi	112	
Tulot	2022	2023
Työmatkakulukorvausten väliaikainen korotus	-143	-24
Maatalouden tuotantorakennusten väliaikainen vapautus kiinteistöverosta	-13	
Biopolttoaineiden jakeluvaiheen väliaikainen alennus -7,5 %	74	73
Kotitalouksien lämmitysjärjestelmäremonteista verovähennysten lisäkorotus	-8	-8
Määräaikainen verohyvitys sähköstä		-300
Varhaiskasvatus- ja hoitomaksujen alentaminen (pysyvä)		-100
Sähkön arvonlisäverokanta alennetaan 10 prosenttiin joulukuusta 2022 huhtikuuhun 2023		-290
Henkilöliikenteen arvonlisävero poistetaan tammikuusta huhtikuuhun 2023		-60
Kokonaisvaikutus	2022	2023
EUR, miljoonaa	615	1097
% BKT:sta	0,2	0,4

Huomioiden vakaus- ja kasvusopimuksen poikkeuslausekkeen voimassaolon vuosina 2022 ja 2023 sekä neuvoston finanssipoliittikkaa koskevat suositukset vuosina 2021 ja 2022, joihin ei sisältynyt numeerista finanssipoliittista suositusta menosäännön tai rakenteellisen jäämän käsittein, valtiovarainministeriön arvion mukaan rakenteellisen jäämän tai menosäännön tarkastelu v. 2022 tai 2023 tai kumulatiivisesti 2021-2022 tai 2022-2023 ei ole tarkoituksenmukaista tässä kohdin. On hyvä myös huomioida, että rakenteellisen jäämän arviointiin liittyy epävarmuuksia talouden voimakkaassa suhdannekääntymässä, jossa tuotantokuilun arviointi on vaikeaa ja todennäköisesti arvio suhdannetilanteesta tarkentuu myöhemmissä ennusteissa.

Kevään vakausohjelmassa esitetyn valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi noudatti vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan vaatimuksia ja saamiaan finanssipoliittisia suosituksia v. 2021, mihin arvioon komissio ja neuvosto keväällä 2022 yhtyivät. Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi noudattaa saamiaan suosituksia myös vuosina 2022 ja 2023.

4 Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta

Valtioneuvoston arvion mukaan Suomi on noudattanut saamaansa julkista taloutta koskevaa maakohtaista suositusta v. 2021. Finanssipoliittisen lain (869/2012) 3 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ryhtyy tarpeellisiksi katsomiinsa julkisen talouden vakautta ja kestävyyttä korjaaviin toimenpiteisiin, jos julkisen talouden rakenteellisessa rahoitusasemassa sen arvion mukaan on keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vaarantava merkittävä poikkeama. Valtioneuvosto arvioi asiaa julkisen talouden tilaa koskevan seurannan ja kokonaisarvioinnin yhteydessä tai Euroopan unionin neuvoston kiinnitettyä asiaan huomiota Suomen vakausohjelmasta antamassaan lausunnossa.

5 Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma ja sen päivitys

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP) hyväksyttiin 27.5.2021.

Komissio antoi arvionsa Suomen suunnitelmasta sekä ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi liittyen Suomen suunnitelmaan 4.10.2021. Suunnitelma hyväksyttiin neuvostossa 29.10.2021.

Suunnitelma jakautuu neljään pilariin:

- i. Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa,
- ii. Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville,
- iii. Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi ja
- iv. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

Elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestäväen kasvun ohjelmaa. Suomen kestäväen kasvun ministerityöryhmä on linjannut kestäväen kasvun ohjelman yleiset tavoitteet, joita ovat kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä, tuottavuuskasvu, työllisyysasteen nosto, hoitoon pääsyn nopeuttaminen ja tasa-arvon edistyminen.

Suomen saanto elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista pieneni komission 30.6.2022 julkaiseman päivityksen¹³ mukaan noin 1,8 miljardiin euroon. Suomen kestäväen kasvun ministerityöryhmä linjasi 22.6.2022 Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa päivityksestä alentuneen saannon johdosta karsimalla investoinneista yhteensä 272,75

13 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022_06_30_update_maximum_financial_contribution_rrf_grants.pdf

miljoonaa euroa.¹⁴ Ministerityöryhmän linjausten mukaisesti suunnitelman investointien euromääriin tehdään seuraavat muutokset:

PILARI 1

Toimenpide	Vähennys (EUR milj.)	Päivitetty rahoitus (EUR milj.)
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen	20	136
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen	12	48
Öljylämmityksestä luopuminen	70	0
Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko	6,4	13,6
Yksityinen latausinfrastruktuuri	20	0
Maankäyttösektorin ilmastotoimet	1,5	8,5

PILARI 2

Toimenpide	Vähennys (EUR milj.)	Päivitetty rahoitus (EUR milj.)
Viestintäverkkojen laadun ja saatavuuden varmistaminen	18	32
Virtual Finland	5	4
RRF valvonnan tietojärjestelmä	4	5,75

¹⁴ Kestävän kasvun ministerityöryhmä 22.6.2022: elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys (valtioneuvosto.fi)

PILARI 3

Toimenpide	Vähennys (EUR milj.)	Päivitetty rahoitus (EUR milj.)
Vahvistetaan nuorisotakuun toimeenpanoa kannustinmallilla kunnille	6,5	6,5
Välityömarkkinatoimija	8	12
Mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä	1,5	14,5
Jatkuvan oppimisen uudistus digiohjelma	14	32
Paikalliset infrastruktuurit	4,75	25,25
Kilpailtu rahoitus innovaatioinfrastruktuureihin	4,25	20,75
Avainalojen vauhdittaminen	2	25
Innovatiiviset kasvuyritykset	2	18
Kasvun kiihdyttämisohjelma	5,4	4,6
Teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelma	1	4
Konversio- ja hankintatuki	5	0
Terveys- ja hyvinvointiosaaminen ja -teknologia	1	4
Matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukeminen	8,25	11,75

PILARI 4

Toimenpide	Vähennys (EUR milj.)	Päivitetty rahoitus (EUR milj.)
Edistetään hoitotakuun toteutumista ja puretaan hoitovelkaa valtionavustusten kautta	52	178

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys ministeriyöryhmän linjausten mukaisesti on valmistelussa. Suomessa elpymis- ja palautumissuunnitelman päivityksen hyväksyy valtioneuvosto. Sen jälkeen Euroopan komissio arvioi suunnitelman päivityksen, ja lopullisesti päivityksen hyväksyy EU:n neuvosto.

Tulot RRF-avustuksista (% suhteessa BKT:hen)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
RRF avustukset, jotka sisältyvät tuloennusteisiin		0,01	0,22	0,21	0,13	0,06	0,02
RRF avustusten maksatukset EU:lta		0,11	0,09	0,14	0,11	0,10	0,10

RRF-avustuksilla rahoitetut menot (% suhteessa BKT:hen)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Palkansaajakorvaukset D.1		0,00	0,04	0,02	0,01	0,00	0,00
Välituotekäyttö P.2		0,00	0,06	0,04	0,02	0,00	0,00
Sotu-maksut D.62+D.632							
Korkomenot D.41							
Tukipalkkiot D.3		0,00	0,03	0,03	0,02	0,00	0,00
Muut tulonsiirrot D.7							
MENOT YHTEENSÄ		0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Kiinteän pääoman bruttomuodostus P.51g		0,00	0,02	0,04	0,02	0,02	0,01
Pääomansiirrot D.9		0,00	0,07	0,09	0,05	0,03	0,01
Investoinnit ja pääomansiirrot yhteensä		0,00	0,09	0,13	0,08	0,05	0,02

6 Taulukot

Makrotalouden ennusteet¹⁵

Taulukko 0.i). Perusoletukset

	2021	2022	2023
3kk EURIBOR-korko	-0,5	-0,1	1,3
Obligaatiokorko 10v.	-0,1	1,4	1,8
USD/EUR-valuuttakurssi	1,2	1,1	1,0
Nimellinen efektiivinen valuuttakurssi (Suomi)	0,8	-3,3	-1,6
Maailman (poislukien EU) BKT-kasvu	6,1	2,7	2,7
EU-28 BKT-kasvu	5,3	2,1	1,3
Tärkeimpien vientimarkkinoiden BKT-kasvu	10,4	3,4	3,2
Maailmankaupan kasvu	10,7	4,2	4,0
Raakaöljy (USD/barreli)	70,7	102,9	89,8

15 Alustavan talousarviosuunnitelman ennuste, joka toimi pohjana myös valtion talousarvioehdotuksen laadinnassa, on laadittu valtiovarainministeriön kansantalousosastolla. Ennuste on riippumaton ja sen muodollinen riippumattomuus perustuu ns. fipo-lakiin (laki talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta, 79/2015).

Taulukko 1a. Makrotalouden näkymät

	2021 taso	2021 määrä, %	2022	2023
1. Reaalinen BKT	231,3	3,0	2,3	0,6
Josta				
1.1. Talousarvioitoiden arvioidut vaikutukset talouskasvuun				
2. Potentiaalinen BKT	234,0	1,1	1,3	1,0
kontribuutiot:				
- työpanos				
- pääoma				
- kokonaistuottavuus				
3. Nimellinen BKT	251,4	5,6	7,4	3,7
4. Yksityiset kulutusmenot	121,1	3,6	1,1	0,8
5. Julkiset kulutusmenot	55,9	2,7	1,8	-0,2
6. Pääoman muodostus	52,6	1,1	3,6	1,2
7. Varastojen muutos (% BKT:sta)	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tavaroiden ja palveluiden vienti	90,2	5,6	1,1	2,7
9. Tavaroiden ja palveluiden tuonti	90,3	5,6	1,8	2,6
Vaikutus BKT:n kasvuun, %-yksikköä				
10. Kotimainen lopputuotekasvu	232,2	2,8	1,9	0,7
11. Varastojen muutos	0	0,2	0,7	0,0
12. Nettovienti	0,0	0,0	-0,3	0,0

Taulukko 1b. Hintojen kehitys

	2021 muutos, %	2022	2023
1. BKT:n hinta	2,5	5,0	3,0
2. Yksityisen kulutuksen hinta	1,7	6,5	3,2
3. Harmonisoitu kuluttajahintaindeksi	2,1	6,7	3,4
4. Julkisen kulutuksen hinta	3,3	3,9	3,4
5. Investointien hinta	2,3	3,7	2,2
6. Vientihintaindeksi	9,7	18,7	2,4
7. Tuontihintaindeksi	9,5	20,8	2,5

Taulukko 1c. Työmarkkinoiden kehitys

	2021 taso	2021 muutos, %	2022	2023
1. Työllisyys, 1000 henkeä	2 555	2,4	2,2	-0,2
2. Työllisyys, 1000000 työtuntia	427,6	3,2	1,6	-0,1
3. Työttömyysaste (%)	212	7,7	6,6	6,7
4. Työn tuottavuus, henkeä	90,5	0,6	0,1	0,8
5. Työn tuottavuus, tehdyt työtunnit	540,8	-0,2	0,7	0,7
6. Palkansaajakorvaukset	117,4	6,2	5,3	3,5
7. Palkansaajakorvaukset työntekijää kohden	45,9	3,7	3,0	3,7

Taulukko 1d. Sektorikohtaiset taseet

	2021 % BKT:sta	2022	2023
1. Suomen nettoluotonanto ulkomaille	1,0	-0,4	-0,6
josta:			
- Tavaroiden ja palvelujen tase	0,3	-0,8	-0,8
- Tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tase	0,7	0,3	0,2
- Pääomansiirrot, netto	0,1	0,1	0,1
2. Yksityisen sektorin nettoluotonanto	4,1	1,4	2,0
3. Julkistalouden nettoluotonanto	-2,7	-1,4	-2,2
4. Tilastollinen ero	0,4	0,4	0,4

Julkisen talouden tavoitteet

Taulukko 2.a Julkisen talouden tavoitteet jaoteltuina alasektoreittain

Nettoluotonanto alasektoreittain	2022 % BKT:sta	2023
1. Julkisyhteisöt yhteensä	-1,4	-2,4
2. Valtio	-2,3	-3,0
3. -	-	-
4. Paikallishallinto	-0,4	-0,6
5. Sosiaaliturvarahastot	1,3	1,4
6. Korkomenot	0,5	0,6
7. Perusjäämä	-0,8	-1,7
8. Kertaluonteiset toimet	0,0	0,0
9. Reaalisen BKT:n kasvu, %-muutos	1,7	0,5
10. Potentiaalinen BKT, %-muutos	1,3	1,0
kontribuutiot:		
- työpanos		
- pääomapanos		
- kokonaistuottavuus		
11. Tuotantokuilu	-0,7	-1,2
12. Rahoitusjäämän suhdannekomponentti	-0,4	-0,7
13. Suhdannekorjattu rahoitusjäämä	-1,0	-1,7
14. Suhdannekorjattu perusjäämä	-0,4	-1,0
15. Rakenteellinen jäämä	-1,0	-1,7

Taulukko 2.b Julkisyhteisöjen velan kehitys

	2022 % BKT:sta	2023
1. Bruttovelka	71,2	72,7
2. Bruttovelan muutos, %-yks.	-1,1	1,5
Bruttovelan muutokseen vaikuttavat tekijät, %-yks.		
3. Perusjäämä	0,8	1,7
4. Korkomenot	0,6	0,7
5. Virta-varantokorjaukset	-2,5	-1,0
josta:		
- Erot kassa- ja suoriteperusteisessa tilastoinnissa	0,3	0,5
- Rahoitusvarojen nettohankinta	1,0	1,2
- josta:		
- yksityistämistulot	-0,4	-0,1
- arvostusvaikutukset ja muut	-3,7	-2,7
Velan implisiittinen korko	0,9	1,1
Muut relevantit muuttujat		
6. Likvidi rahoitusvarallisuus		
7. Nettorahoitusvelka		
8. Valtion velkojen kuolelutukset (olemassaolevat velkakirjat)		
9. Valuuttamääräisen velan osuus		
10. Valtion velkojen keskimääräinen maturiteetti		

Tulo- ja menoennusteet, joissa politiikan oletetaan pysyvän muuttumattomana

Taulukko 3. Muuttumattomaan politiikkaan perustuvat ennusteet julkisyhteisöjen tuloista ja menoista jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin

Julkisyhteisöt	2022 % BKT:sta	2023
1. Tulot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	52,5	52,4
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	13,5	13,3
1.2. Tuloverot	16,8	16,3
1.3. Pääomaverot	0,3	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	11,8	12,0
1.5. Omaisuustulot	3,3	3,6
1.5. Muut tulot	6,8	6,8
josta: veroaste	42,6	42,0
2. Menot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	53,9	54,4
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset (eli palkat + työnantajan sotumaksut)	12,5	12,5
2.2. Väli tuotekäyttö	11,3	11,4
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	20,9	21,5
josta työttömyyskorvaukset	1,7	1,6
2.4. Korkomenot	0,6	0,7
2.5. Tukipalkkiot	1,1	0,8
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	4,4	4,6
2.7. Pääomansiirrot	0,6	0,4
2.8. Muut menot	2,6	2,5

Tulo- ja menotavoitteet; julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

Taulukko 4.a Julkisyhteisöjen tulot ja menot jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin.

Julkisyhteisöt	2022 % BKT:sta	2023
1. Tulot yhteensä	52,5	52,2
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	13,5	13,4
1.2. Tuloverot	16,8	16,2
1.3. Pääomaverot	0,3	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	11,8	12,0
1.5. Omaisuustulot	3,3	3,6
1.5. Muut tulot	6,8	6,8
josta: veroaste	42,6	42,0
2. Menot yhteensä	53,9	54,7
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset	12,5	12,5
2.2. Väli tuotekäyttö	11,3	11,5
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	20,9	21,5
josta työttömyyskorvaukset	1,7	1,6
2.4. Korkomenot	0,6	0,7
2.5. Tukipalkkiot	1,1	0,9
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	4,4	4,6
2.7. Pääomansiirrot	0,6	0,4
2.8. Muut menot	2,6	2,5

Taulukko 4b. Menosäännön ulkopuolisia menoja

	2021 milj. euroa	2022	2023 % BKT:sta	2024
1. EU:n ohjelmien menot, jotka korvataan täysin EU:n varoista saatavilla tuloilla	577	0,4	0,4	0,3
1.a josta investoinnit	96	0,0	0,0	0,0
2. Suhdannekehityksestä johtuvat muutokset työttömyysmenoissa	630	0,1	0,2	0,2
3. Päätösperäisten toimien vaikutus tuloihin	1 467	0,0	-0,1	-0,1
4. Korvamerkityillä tuloilla rahoitetut menot	77	0,0	0,0	0,0

Talousarvioesitykseen sisältyvät päätösperäiset toimenpiteet

Taulukko 5.a Julkisyhteisöjen päätösperäiset toimenpiteet

Luettelo toimenpiteistä*	Yksityis-kohtainen kuvaus	Tavoite	Kirjanpito-periaate	Hyväksymis-tilanne	Talousarviovaikutukset		
					2021	2022	2023
					% BKT:sta		
Kotitalouksien tuloverot	Kotitalouksien tuloverot		suoriteperusteinen	suurin osa hyväksytty**			-0,3
Yhteisöverot	Yhteisöverot		suoriteperusteinen	suurin osa hyväksytty**			0,0
Välilliset verot	Välilliset verot		suoriteperusteinen	suurin osa hyväksytty**			0,0
Sosiaaliturvamaksut	Sosiaaliturvamaksut		suoriteperusteinen	esitetty***			0,2
Menotoimet (ml. Koronatoimet ja muut)	Menotoimet		suorite/kassaperusteinen	suurin osa hyväksytty**			0,0

*Monet toimista eivät täytä mittaluokkakriteeriä (0,05% BKT:sta), joten toimet ovat summattu yhteen sekä jaettu suurempiin kategorioihin.

Osa toimista on väliaikaisia, mutta suurin osa on pysyviä.

**Eduskunta päättää syksyn 2022 aikana

*** Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa syksyn 2022 aikana

Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

Taulukko 6. Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

	2021	2022	2023 % BKT:sta
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto			
Vakausohjelma	-2,6	-2,2	-1,7
Alustava talousarviosuunnitelma	-2,7	-1,4	-2,2
Ero, %-yksikköä	-0,1	0,8	-0,5
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto muuttumattomalla politiikalla			
Vakausohjelma	-2,6	-2,2	-1,7
Alustava TAE	-2,7	-1,4	-2,0
Ero, %-yksikköä	-0,1	0,8	-0,3

Koronavirusepidemian hoitoon liittyvät takausvaltuudet

	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Hyväksymis-tilanne	Enimmäismäärä vastuulle ¹ (% BKT:sta)	Arvioitu käyttö (% BKT:sta)
Liittyen COVID-19-toimiin	Finnvera	Kotimaan rahoituksen takausvaltuuden nosto 4 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon eli 8 miljardin euron valtuuskorotus ² .	Hyväksytty	4,8	0,9
	Finnair	Tyel-lainauksen enintään 600 miljoonan euron valtioneuvoston takaus	Hyväksytty	0,2	0,2
	Huoltovarmuuskriittisten varustamoyhtiöiden valtioneuvoston takausohjelma	Valtioneuvoston takausohjelma jonka enimmäismääräksi esitetään 600 miljoonaa euroa	Hyväksytty	0,2	0,1
	Työllisyysrahaston hakemus	Hakemus suhdannepuskurin alijäämän rahoittamiseksi sovitettavan 800 miljoonan euron luottolimiitin vakuudeksi	Hyväksytty	0,0	0,0
	SURE	Euroopan Komission SURE-tukiväline		0,2	0,2
	EIB	EIB:n EU COVID19-takuurahasto		0,1	0,1
	Covid-19 rokotteiden vakuutustakuu			0,01	0,01
		Välisumma		5,6	1,5
Muut	Muut valtion takaukset	Residuaali		-	24,8
		Välisumma			26,4
		YHTEENSÄ			

1 Näiden takuiden pyytämiseen liittyvät mahdolliset talousarviovaikutukset olisi esitettävä vakausohjelman harkinnanvaraisia toimenpiteitä koskevassa taulukossa.

2 Nykyvaltuuden puitteissa pystytään lisäämään yritysrahoitusta 2 miljardilla eurolla, joten valtuuden korotus 12 miljardiin euroon mahdollistaa yhteensä 10 miljardin euron lisärahoituksen yrityksille

Liitteet

Menetelmiä koskevat tiedot

Makroennuste perustuu asiantuntijanäkemyksiin, valtiovarainministeriön DSGE-malliin (ks. esim. Taloudellinen katsaus, syksy 2017, s.17), lyhyen ajan faktorimalliin, sekä partiaalimalleihin. Julkisen talouden ennuste perustuu mm. lyhyen aikavälin makroennusteeseen sekä keskipitkän aikavälin laskelmiin, talousarvioesityksiin, kehyspäätöksiin, veropohjaennusteisiin ja veroperustemuutoksiin sekä niistä johdettuihin yksityiskohtaisiin verotuloarvioihin, kuntatalousohjelmaan ja päätöksiin sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-272-7 (pdf)